

РИНОК ПОСЛУГ ІЗ ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ В УКРАЇНІ

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

демографічні та міграційні фактори: за кордоном перебуває 5,9 млн громадян України, кількість ВПО складає 4,62 млн громадян (60% жінки), а мобілізація створює додатковий тиск на ринок праці

гендерні та соціальні зміни серед здобувачів освіти: збільшується потреба у навчанні дорослого населення (осіб, віком 45+), зростає частка жінок серед слухачів (2023-2025 роках частка жінок серед слухачів сягнула 25%)

поглиблення регіональних диспропорцій освітньої інфраструктури: Дніпропетровщина, Полтавщина та Львівщина формують 30% регіональної освітньої екосистеми

пошкодження освітньої інфраструктури: 17,1% освітньої мережі України постраждало від війни — 4 358 об'єктів із 25 465 пошкоджено або зруйновано повністю

реорганізація закладів професійної освіти та передача їх з державної у комунальну власність: кількість профтехів України скоротилася до 653, з яких 112 не працюють

неузгодженість нормативної бази щодо визнання результатів підвищення кваліфікації і перекваліфікації

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

1

аналіз нормативно-правових актів України

2

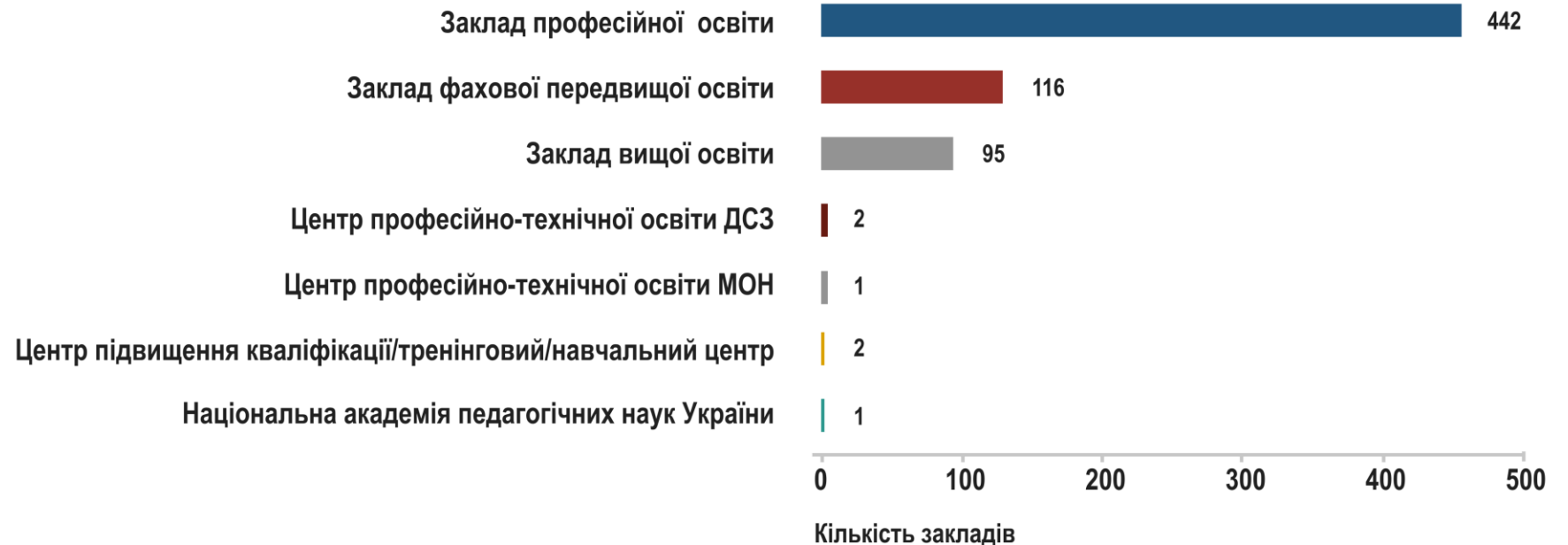
аналіз даних: ЄДЕБО, ДСЗ, дослідження ринку праці, проведеного Helvetas спільно з ДСЗ та Федерацією роботодавців України та відкритих джерел статистики, досліджень, аналітики

3

опитування* надавачів послуг з підвищення кваліфікації та перекваліфікації робочої сили (заклади освіти та роботодавці)

659

заклади освіти, які дали відповідь

* опитування проводилося з 20 січня по 5 лютого 2026 року методом самозаповнення електронної анкети. Опитувальник був розроблений за участі експертів Світового банку. В опитування взяли участь 659 закладів освіти та 64 представників роботодавців (49 — бізнесу, 15 ОМС та НУО)

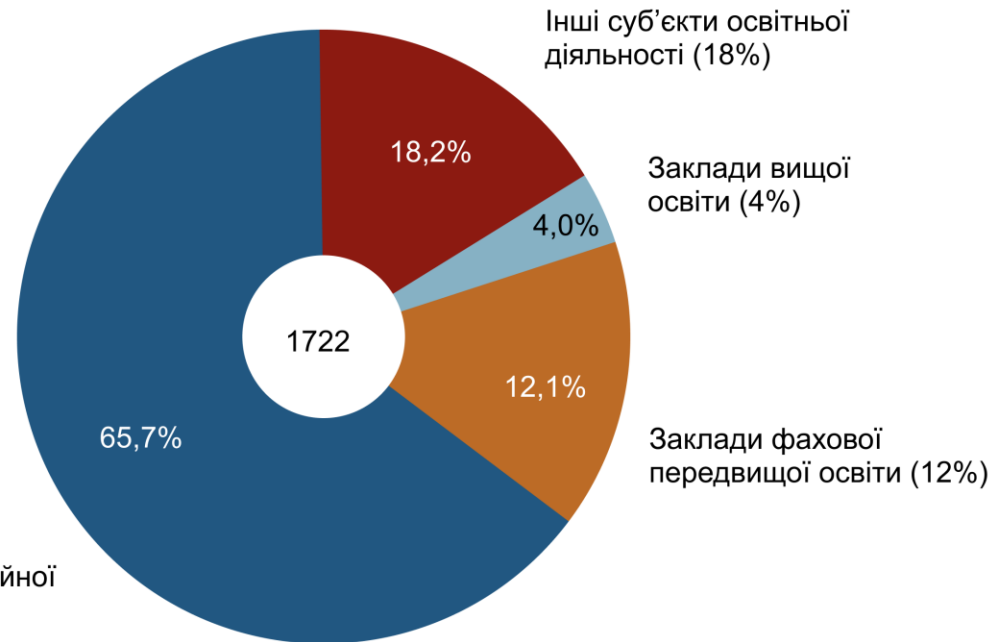
ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: 2025

1 722

суб'єкти мають ліцензії
на навчання

8 136

освітніх програм
(51% акредитовано)

Заклади професійної
освіти (65%)

Інші суб'єкти освітньої
діяльності (18%)

Заклади вищої
освіти (4%)

Заклади фахової
передвищої освіти (12%)

Понад **84%**

послуг надають заклади державної
та комунальної форм власності

713

професій, доступних
для опанування

264,4 тис. осіб

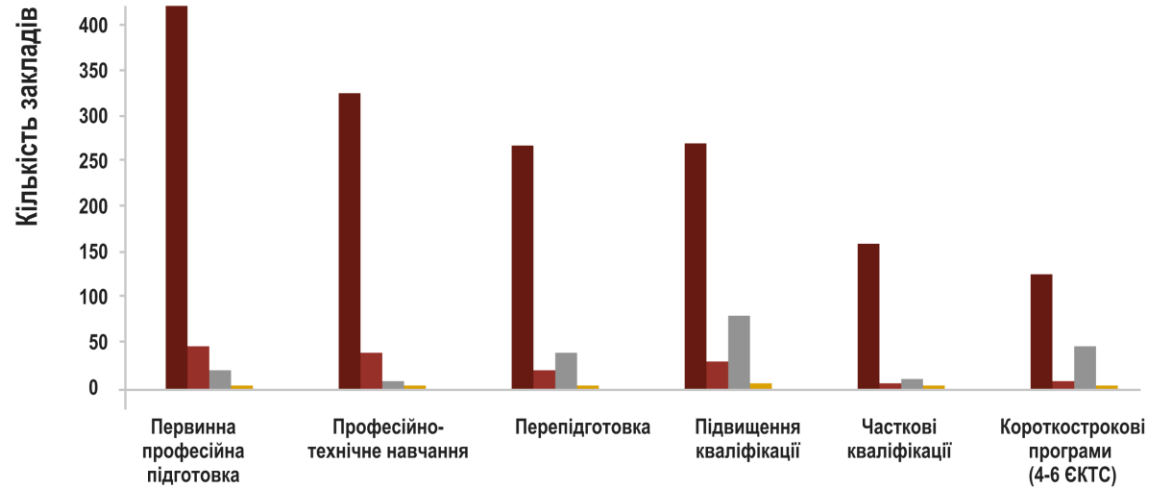
загальна ліцензійна
місткість

МУЛЬТИФУНКЦІОНАЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ПТО

ЗАКЛАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ОСНОВНИЙ ОБСЯГ ПІДГОТОВКИ РОБІТНИЧИХ КАДРІВ

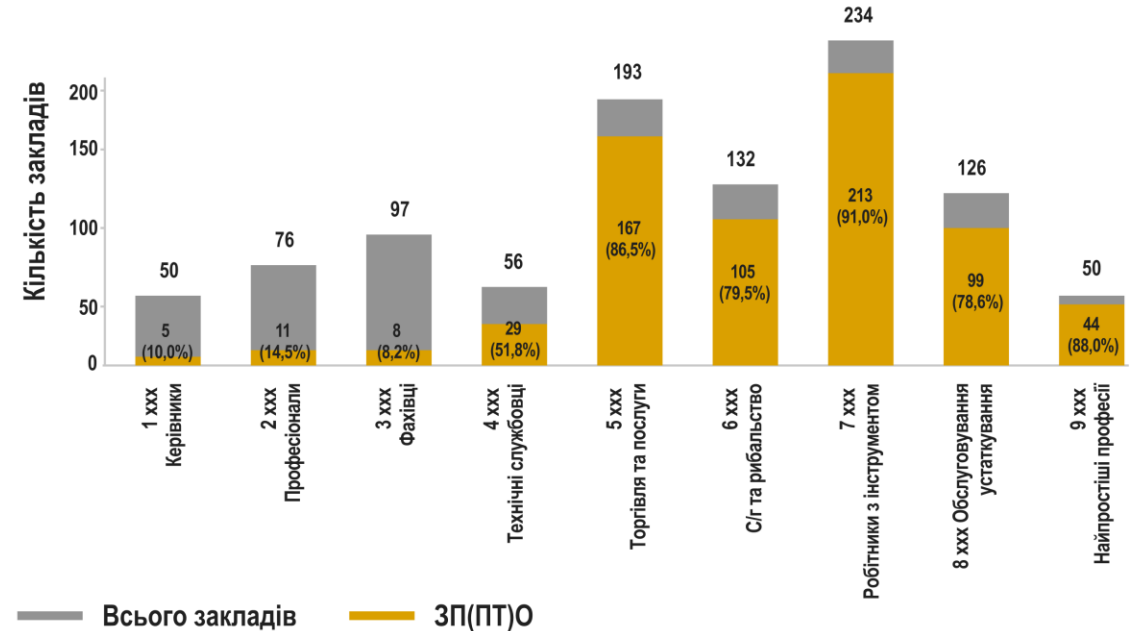
Тип програми

Категорія закладу

ЗПТО   ФПО   ЗВО   ЦПТО, інші

Сфери підготовки

РОБОТОДАВЦІ І НАВЧАННЯ ПЕРСОНАЛУ

33,7%

роботодавців навчали персонал у 2025 році*. Підприємства інвестують переважно в інженерно-технічних працівників, кваліфікованих робітників і керівників.

Чому бізнес інвестує в навчання?

- Адаптація до кадрового дефіциту
- Реакція на зміни ринку праці
- Підвищення стійкості бізнесу
- Формування необхідних навичок без відриву від виробництва

Підвищення кваліфікації персоналу роботодавцями

ЛІДЕРИ СЕРЕД ПРОФЕСІЙ

ТОП-20 професійних груп

87,7% слухачів обирають 20 ключових напрямів.
Найпопулярніші: водії, слюсарі, електрики, кухарі, продавці.

Зміна парадигми

Зростає стратегічна роль професій, пов'язаних з безпекою та цивільним захистом: рятувальники, медичний персонал і фахівці екстреної допомоги

Бар'єри у підготовці кадрів

- Програми не встигають за потребами виробництва.
- Брак системної співпраці бізнесу та закладів освіти.
- Низька готовність випускників до практичної роботи.

Необхідність підсилення спроможності ключових стейкхолдерів (освіта, бізнес, влада) у аналізі ринку праці, плануванні, формуванні запитів-пропозицій, розвитку форматів взаємодії.

БАЛАНС НАВИЧОК ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Запит ринку праці (ДСЗ, 2026)

- 32% — технічні навички
- 21% — організаційні здібності
- 20% — комунікація
- 19% — особистісні компетентності
- 6% — цифрова грамотність

Пропозиція закладів освіти

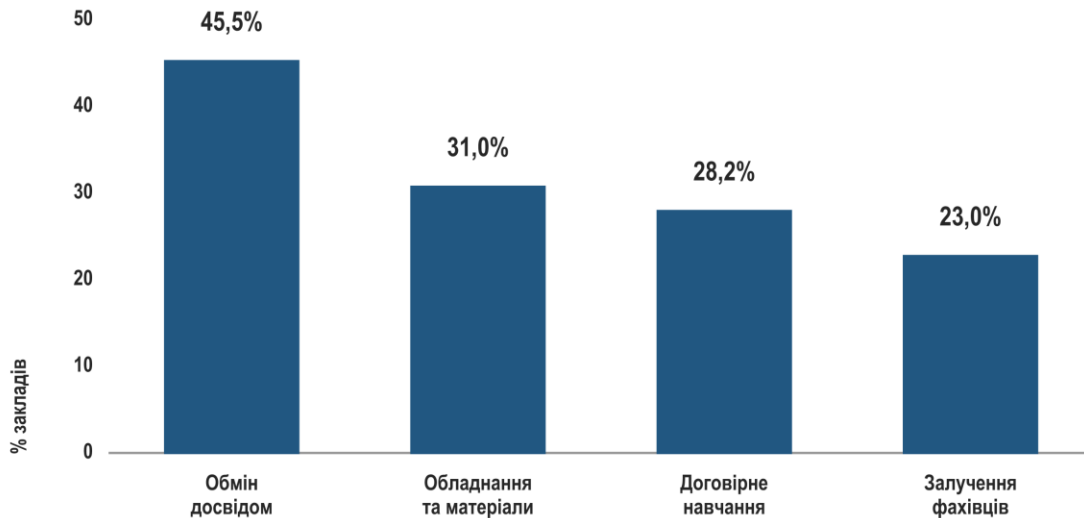
- 40% закладів навчають м'яких навичок (комунікація, адаптивність, емоційний інтелект).
- 31% закладів інтегрували цифрові навички.
- 11% розвивають підприємницьку компетентність.

Потреба в аналітичній підтримці закладів, зокрема щодо обізнаності у потребах роботодавців в навичках.

ВЗАЄМОДІЯ З РИНКОМ

Взаємодія закладів освіти і роботодавців

1

Дуальна освіта

- 10% закладів (64 установи) впроваджують дуальну форму навчання.
- 68% з них — це заклади професійної (професійно-технічної) освіти.

2

Розробка нових програм (перекваліфікація та підвищення кваліфікації)

- 59% закладів розробили нові програми за останні два роки
- 42% — на основі власної оцінки потреб і 31% — за прямими запитами роботодавців та галузевих об'єднань.

3

Контроль ефективності

Лише 37% (247 закладів) регулярно моніторять працевлаштування своїх випусників.

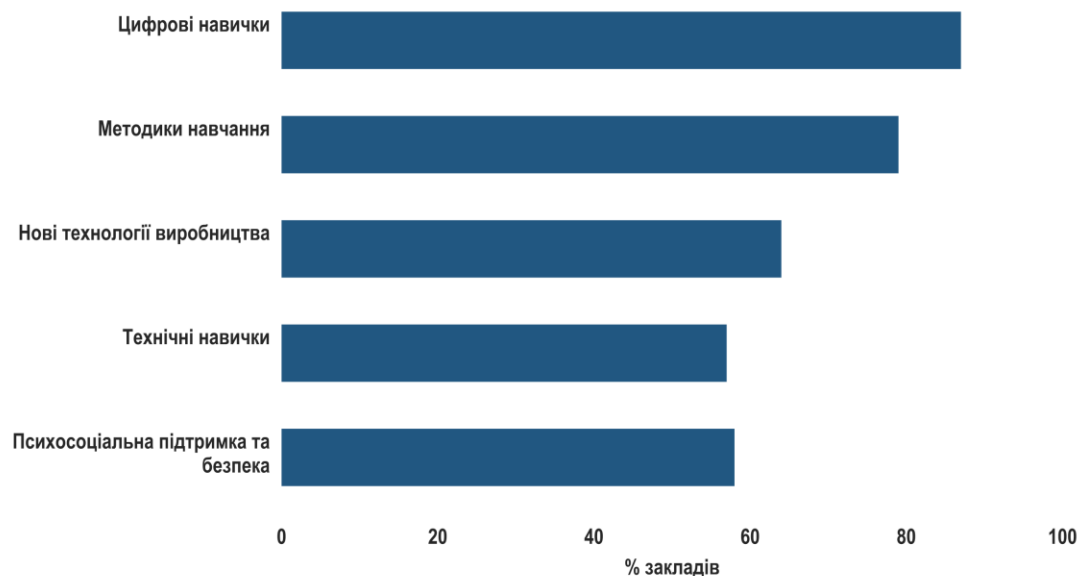
Потенціал для поступового переходу до системного партнерства у сфері практичної підготовки здобувачів освіти.

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИКЛАДАЧІВ

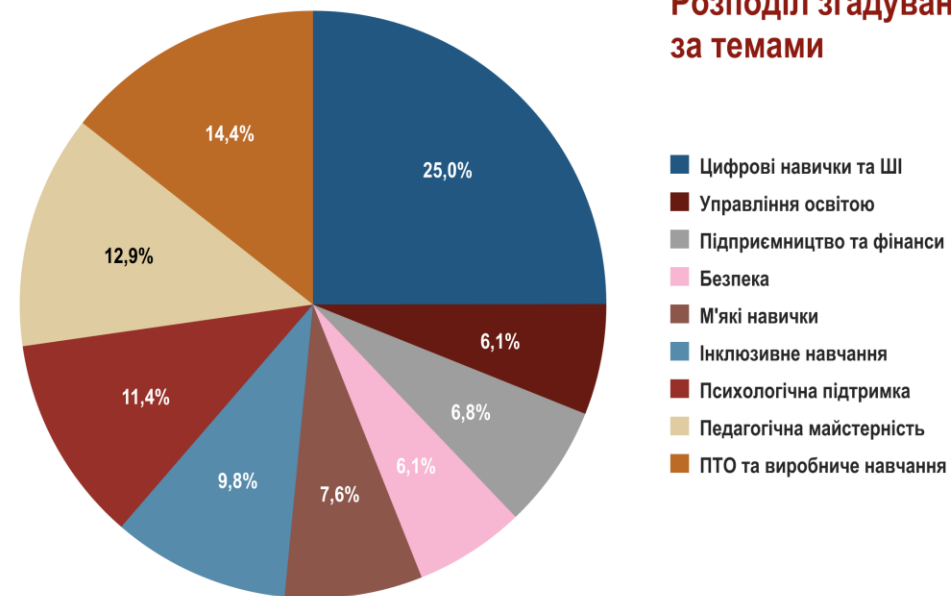

56% закладів зазначили, що понад половина їхніх працівників підвищували свою кваліфікацію, 2023-2025 рр.

Напрямки підвищення кваліфікації

Теми тренінгів, курсів та програм навчання, які заклади освіти визначили як найбільш цінні/цікаві.

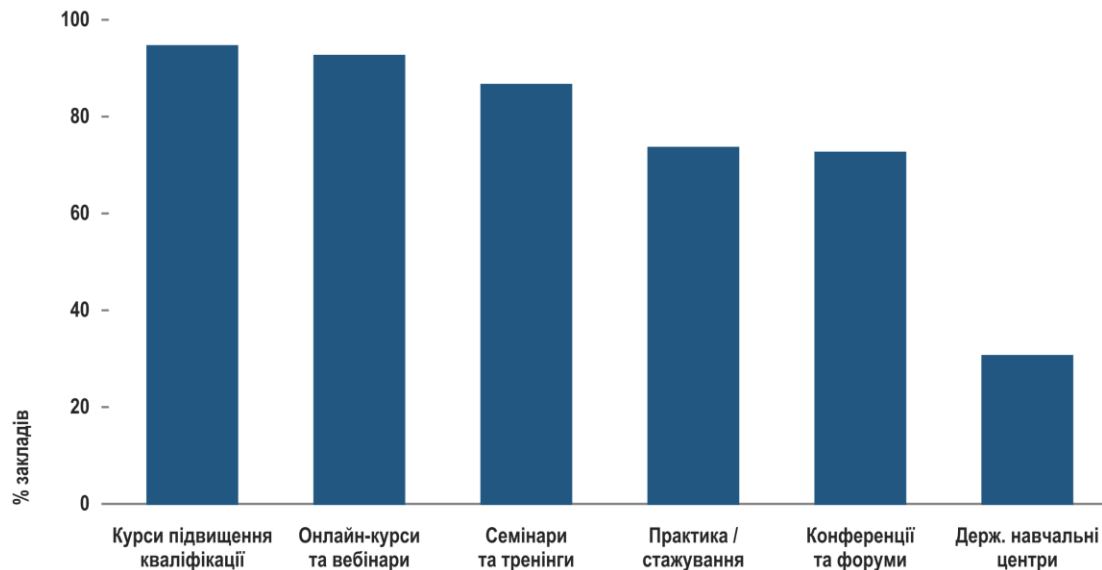
Розподіл згадувань за темами

планування безперервного професійного розвитку, врахування потреб викладачів/майстрів і потреб ринку праці, оцінка впливу на якість навчання

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИКЛАДАЧІВ

Форми підвищення кваліфікації

Самоосвіта викладачів та майстрів виробничого навчання

обмін досвідом із колегами та презентація власних напрацювань (93% закладів)

участь у воркшопах і семінарах (89%)

участь у діяльності професійних асоціацій (38%)

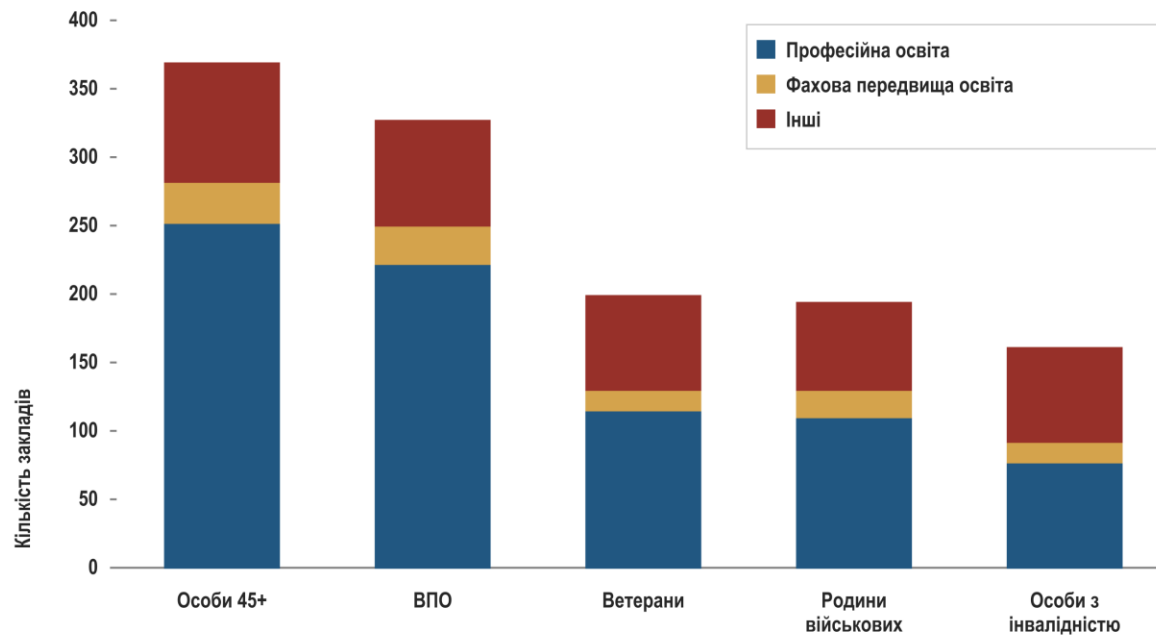
Розширення практико-орієнтованого навчання, співпраця з роботодавцями, гнучкі програми навчання.

Підтримка професійних спільнот, системного обміну практиками та взаємонавчання викладачів на рівні закладів.

ВРАЗЛИВІ КАТЕГОРІЇ

Заклади освіти

Роботодавці

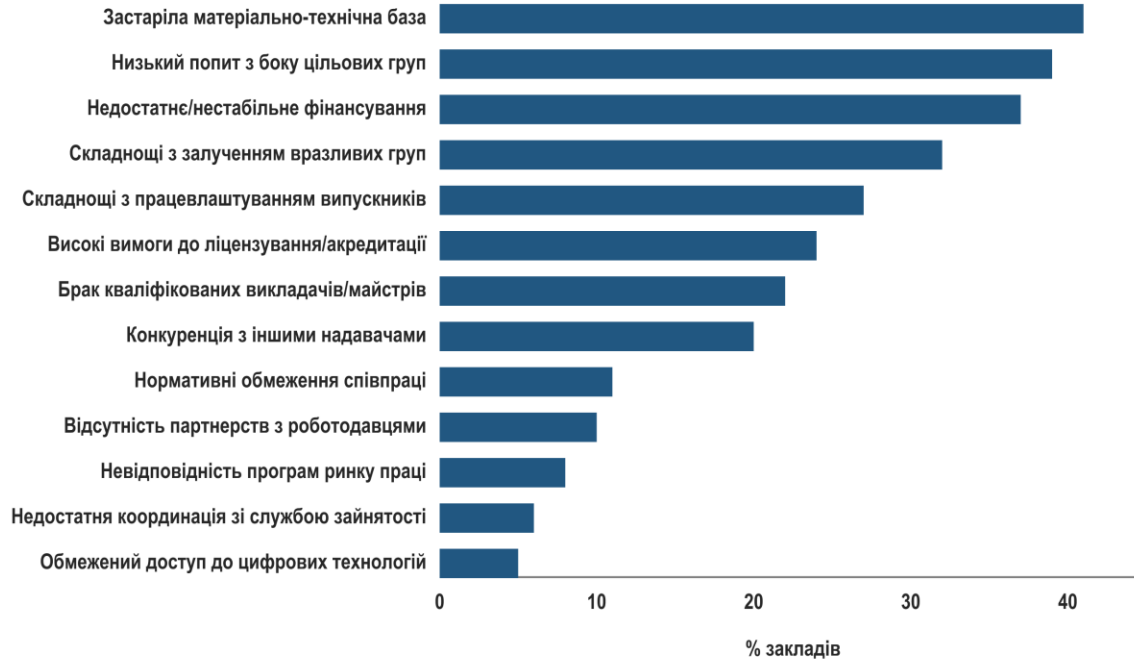
частина підприємств усвідомлює необхідність методичної підтримки щодо роботи з ветеранами і ветеранками, ВПО, особами з інвалідністю, працівників 45+

Водночас більша частина бізнесу не проводила аналіз потреб або не має окремих підходів до роботи з такими групами.

Заклади вже мають досвід системної роботи з інклюзивним навчанням, але новим викликом стає навчання дорослих (УБД, ВПО, жінок, людей віком 45+), які потребують специфічних умов та адаптованих підходів.

Заклади освіти

Роботодавці

ключові бар'єри пов'язані з ресурсними, організаційними та системними обмеженнями:

- брак фінансування і кваліфікованих тренерів
- складність поєднання навчання з виробництвом
- ризик втрати навчених працівників
- швидке застарівання знань
- слабка взаємодія з освітою

Комплексна підтримка закладів освіти через модернізацію інфраструктури, зміцнення спроможності закладів освіти і роботодавців щодо розвитку «освіта-бізнес» партнерства.

НАЙВАЖЛИВІШІ ЗМІНИ, ЩО ВІДБУЛИСЯ

Заклади освіти

- ЗУ «Про професійну освіту», системні реформи професійної освіти;
- створення навчально-практичних центрів, модернізація майстерень, реалізація проєкту «#100 майстерень», оновлення матеріально-технічної бази;
- посилення ролі роботодавців у розробці освітніх програм і професійних стандартів;
- дуальна освіта, поєднання теоретичної підготовки в закладах освіти з практикою на підприємствах;
- цифровізація, розвиток онлайн-навчання, цифрові платформи (зокрема Дія.Освіта);
- перепідготовка дорослих через ваучери ДСЗ;
- співпраця з міжнародними партнерами (EU4Skills, Skills4Recovery, GIZ), грантове фінансування;
- автономія закладів професійної освіти у фінансових, управлінських та освітніх питаннях;
- розвиток безбар'єрного освітнього середовища та програм адаптації для ветеранів, ВПО, осіб з інвалідністю;
- впровадження компетентнісного підходу та оновлення освітніх стандартів.

Роботодавці

підтримують модернізацію освіти, проте не мають достатньо інформації про зміни, не бачать прямої вигоди для бізнесу та не відчують масштабування успішних кейсів.

Розвиток «освіта-бізнес» комунікації, обговорення шляхів і результатів впровадження змін.

ПРІОРИТЕТНІ ЗМІНИ НА МАЙБУТНЄ

Заклади освіти

- ✓ Дуальна освіта
- ✓ Співпраця з бізнесом та роботодавцями
- ✓ Цифровізація та новітні технології
- ✓ Матеріально-технічна база та інфраструктура
- ✓ Оплата праці та підготовка педагогічних кадрів
- ✓ Підвищення престижу робітничих професій
- ✓ Освіта дорослих та навчання впродовж життя
- ✓ Гнучкість програм та нові форми кваліфікацій
- ✓ Законодавство та автономія закладів
- ✓ Фінансування та соціальна підтримка

Роботодавці

- ✓ Дуальна освіта, навчання на робочому місці, гнучкі короткострокові програми, мікрокваліфікації, безперервна перепідготовка дорослих
- ✓ Розвиток партнерства освіти і бізнесу
- ✓ Цифровізація освітніх процесів
- ✓ Клієнтоорієнтованість освіти щодо потреб економіки та бізнесу
- ✓ Зміст навчання відповідно до сучасних технологій і стандартів ЄС
- ✓ Системне прогнозування потреб ринку праці
- ✓ Фінансові стимули для роботодавців (компенсація витрат на навчання)
- ✓ Профорієнтація та популяризації робітничих професій, особливо серед молоді
- ✓ Перехід до моделі «кваліфікації замість дипломів»

Заклади освіти і роботодавці висловлюють спільне розуміння змін на майбутнє.

РОЗВИТОК СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ РОБІТНИЧИХ КАДРІВ

1 Посилення міжсекторальної взаємодії

- Діалог стейкхолдерів: законодавчої, виконавчої влади і бізнесу.
- Створення координаційних центрів для спільного прогнозування та прийняття рішень.
- Об'єднання потенціалу закладів освіти та бізнесу для дуального навчання та розвитку програм.

2 Інклюзивність та соціальна інтеграція

- Підтримка пріоритетних груп: розвиток програм для ветеранів, жінок та осіб з інвалідністю.
- Поєднання навчання з психологічним супроводом та інклюзивним середовищем.

3 Гнучкість та регіональна адаптація

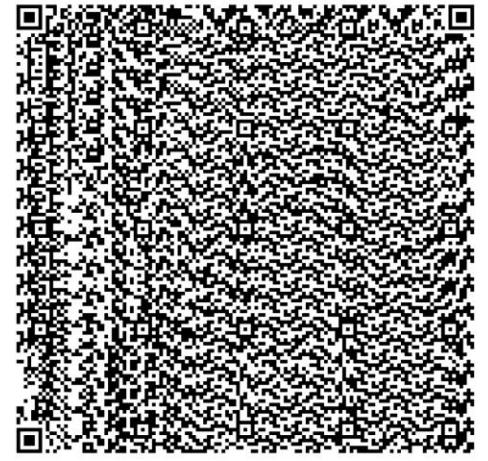
- Локальні рішення: врахування специфіки громад та потреб місцевих ринків праці.
- Аналітична підтримка: посилення ролі ДСЗ у прогнозуванні кадрового попиту.

4 Подальше оновлення нормативної бази

- Гармонізація багаторівневої моделі нормативного регулювання, в межах якої розвиток професійних компетентностей охоплюється освітнім, трудовим і соціально-економічним законодавством.

**СТЕЖТЕ ЗА HELVETAS UKRAINE
У FACEBOOK І LINKEDIN**

Дослідження підготовлено в межах Програми економічної стійкості України (ERP), що реалізується за підтримки Швейцарії через Швейцарську агенцію розвитку та співробітництва та впроваджується ERP консорціумом, до якого входять Mercy Corps, Право на захист, Helvetas Swiss Intercooperation та JERU (Спільне реагування на надзвичайну ситуацію в Україні організацій Welthungerhilfe та Concern Worldwide).